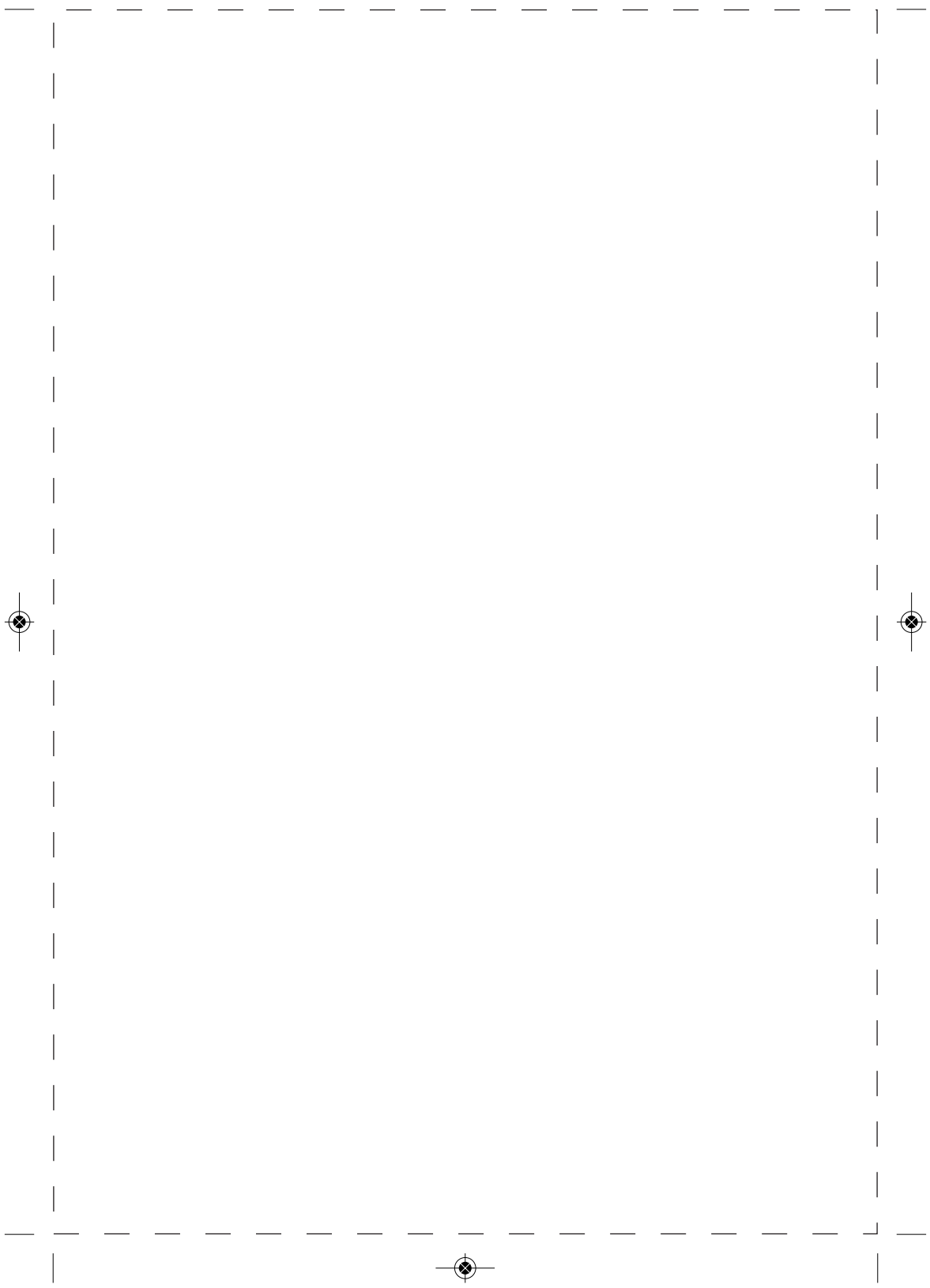

Enmig de la runa d'aquest abocador
buscarem el nostre talismà d'esperança.
KOFI AWOONOR, *This Earth, My Brother*

*kwasida — nkyi kwasi**

Els ocells no han parat de cantar mai. Si t'hi fixes veuràs que, passi el que passi, els ocells no deixen de cantar el seu cant. A l'època del meu avi el bosc era ben espès, i molt més alt; no havíem d'anar gens lluny per matar un senglar. Ai, en trobaves el rastre al llindar mateix del poblat, i el gust de la carn de senglar era com el de l'aigua, de tanta que en menjàvem. Me'n recordo molt. Ara els senglars han anat bosc endins. Però tot és a les mans poderoses d'Onyame. Només Onyame, el resplendent, sap per què un cagalló de cabra és tan ben fet. No ens podem queixar. Quan vaig al bosc, veig que el món és una meravella. Hi ha ocells de tots colors: vermell, blau fosc, groc, uns són com fulles, uns altres blancs com cotó acabat de teixir. Hi trobes tota mena de caça. L'animal més petit que he portat mai a casa és un adanko. (Els ndanko no costen gaire de caçar. Encara que s'amaguin, els veus perquè tenen les orelles dretes. Si jo els hagués creat els hauria posat els ulls a la punta de les orelles perquè es poguessin escapar, però llavors no podria caçar-ne. Potser la gana em consu-

* El lector trobarà al glossari final les paraules en twi que salpebren l'anglès del text original i així mateix —sense marca de cap mena— el català del nostre. (N. de l'E.)

miria. Ai, els ndanko. Corren molt, però jo tinc molts paranys. La vida del caçador és així.)

No ens podem queixar, doncs. El poble està bé. Tenim a la vora el poble del cap i li podem anar a demanar judici sempre que cal. Però com que som dotze famílies i prou, no hi ha conflictes; només els que crea en Kofi Atta. És cosí meu; però, abans i tot que aprengué a vestir-me sol, la meva mare ja em va dir que ens donaria molts maldecaps. Me'n recordo bé: el meu pare havia portat otwe —antflop— el vespre del dia abans, i ella feia un guisat amb anou i oli de palma.

—Yaw Poku —em va dir—, quan juguis amb el teu cosí obre l'ull, ¿oo?

—Yoo.

—Yaw Poku! —La meva mare sempre em deia les coses dues vegades.— T'he dit que quan juguis amb en Kofi Atta obris l'ull. ¿Sents?

—Yoo.

Em va agafar la mà i m'hi va abocar brou calent perquè el tastés. I llavors va dir:

—¿Saps que la llevadora que ajudava la seva mare va perdre el cordó umbilical? —Va remenar el cap.— No el van enterrar. Aquest noi ens amargarà la vida quan menys t'ho esperis.

Doncs potser no m'hauria hagut de sobtar, però el cas és que no hi vaig pensar més. Són coses que no hi dones importància. Com la claror de dia. De dia sempre hi ha claror, i no hi donem importància; però jo, Yaw Poku, sóc caçador, i la claror em sobta. Estic avesat a la penombra del bosc, a la manera com la llum em cau a sobre mentre em moc, com talls de ganivet. Quan vaig al bosc, el so és més viu que la claror, i per això la claror em sobta. Igual com em va sobtar allò, per

molt que la meva mare m'hagués dit que obrís l'ull —que anés amb compte.

Quan van arribar érem al poble. Primer va arribar aquella dona jove que els ulls no li paraven quiets. Ja que hi estem posats, us ho explico. Els patriarques diuen que la veritat és curta; però quan el relat és flux, ves, fins i tot la veritat s'estira com els gripaus esclafats per un cotxe en aquests camins nous que construeixen ara. Jo, l'arrupit, el que observa, jo, Yaw Poku, que he recorregut els boscos des d'Atewa fins a Kade, que he vist tots els duikers, tots els senglars, totes les cobres i tots els lleopards que volten per aquest món, vaig quedar sobtat. Però deixeu-me que us expliqui la història ara que encara és calenta. Va ser el meu avi, l'Opoku, aquell que no tenia mai les mans buides, qui em va explicar que el relat que l'home anglès en diu *Història* són mentides escrites amb tints delicats. Aquesta història no és així. Diuen que el teixidor més entès en canemassos, l'Ananse, era escàs de paraules, o sigui que parlaré jo. Us explicaré la història.

Era kwasida, el nkyi kwasi, una setmana justa abans del kuru kwasi, quan és tabú, ves, parlar de morts i d'enterraments. El nawotwe anterior havíem de fer les libacions per als difunts. Estic convençut del dia, però si creieu que us enganyo ho podeu preguntar als bono, que porten el còmput dels dies per als reis aixanti des de fa segles.

Quan aquella dona va arribar érem al poble; aquella que no sabia tenir els ulls quiets. Jo venia de la cabanya del que fa vi de palma. (La dona que en ven no obre el kwasida. Se'n va anar a viure sis anys a la ciutat gran, a Accra, i quan va tornar es va negar a treballar el diumenge. Abans d'anar-se'n a la ciutat

venia tomàquets a la vora del camí, però aquesta és una altra història.) El que fa vi de palma em va donar una carbassa grossa del seu vi més bo, i quan me'n tornava a la meva cabanya vaig sentir la dona xisclar com una rata de canyar atrapada en un parany. Jo amb el vi de palma no hi jugo, només faltaria, o sigui que primer vaig anar a deixar-lo al racó de cabanya on sempre el tinc, i després em vaig acostar al gran tweneboa que hi ha al mig del poble.

Portava una d'aquelles faldilles curtes curtes. Ensenyava les cuixes; però, ves, tenia unes cames com les dues potes de davant d'una cria d'otwe: priiimes. (Fins més tard no vaig saber que era l'amiga d'un ministre. Ves, aquest món és ple de sorpreses.) El seu xofer anava vestit de caqui de dalt a baix com un home del temps de la colònia i mirava d'aguantar-la, però la dona no parava de remenar el cap i cridar. I de cop es va desagafar i va córrer cap a un cotxe clar que hi havia aparcat a la vora del camí. El xofer la seguia com la pols, enganxat al seu darrere.

Vaig preguntar què passava a la canalla —l'Oforiwaa, en Kusi i els bessons, en Panyin i la Kakra, que jugaven al mig del poblat— i em van dir que el Benz crema havia aparcat allà, i que la dona empaitava un ocell de cap blau (la veritat és que el nostre poble té moltes coses boniques), quan de cop s'havia tapat el nas. Havia cridat el xofer i s'havien posat a ensumar l'aire com gossos fins a arribar a la cabanya d'en Kofi Atta. Van dir "Agoo", però no va respondre ningú. Llavors el xofer va aixecar el kete de ràfia i el va aguantar enlaire perquè la dona entrés. I va ser quan va xisclar. Encara era de bon matí, i amb el crit es va fer silenci al bosc. Però el prodigi de debò és el que va passar després. És així mateix: ni tan sols l'àguila no ho ha vist tot.